

ЭКОНОМИКАҒА ҚЫСҚАША ШОЛУ

2017 ҚАЗАН

Өткен айлардағы негізгі үрдістер, (ж/ж):

- Қысқа мерзімді экономикалық индикатордың тұрақты өсуі (5,4%-ға) жалғасуда
- Жылдық инфляция 7,7%-ды құрады
- Өңделмеген мұнайды өндірудің өсуі (11,4%-ға) жалғасуда
- Құрылыс 1,8%-ға дейін бәсеңдеді
- Ауыл шаруашылығының өсуіне (2,1%-ға) өнімнің көп болуы себеп болды

I. ИНФЛЯЦИЯ

2017 жылғы қазанда айлық инфляция 1,2% деңгейінде қалыптасты.

2017 жылғы қазанда **азық-түлік тауарларының** бағасы 1,3%-ға қымбаттады. Өсімге негізгі үлесті көкөніс, жұмыртқа, сүт өнімдері қосты, бұл күз-қыс маусымы үшін тән. Оның үстіне қант пен жарма бағасы арзандағаны атап өтілді, бұған әлем нарықтарында қантқа деген ұсыныстың тым артық болуы және Қазақстанда жарма өнімінің көп болуы себеп болды.

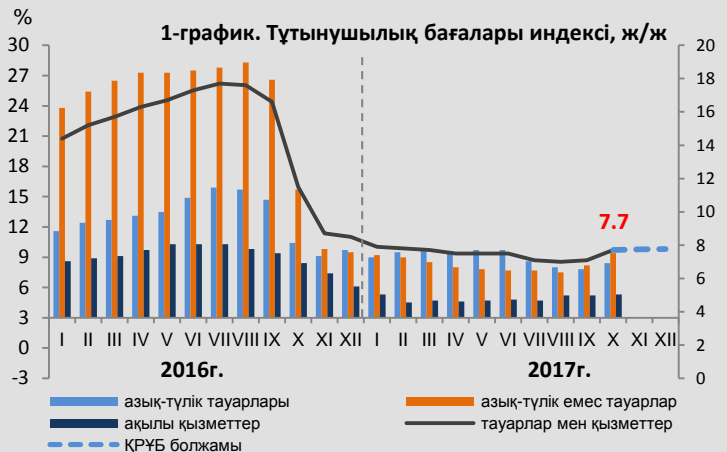
2017 жылғы қазанда **азық-түлікке жатпайтын тауарлардың** бағасы 1,9%-ға өсті. Бағаның ең жоғарғы өсуі күз-қыс маусымы басталғандықтан аяқ киімнің, жағар-жанармай материалдарының (бензин, дизельді отын) бағасы тіркелді. ЖЖМ қымбаттауына ішкі өндіріс қысқарғандықтан тапшылық себеп болды.

Ақылы қызметтер 0,3%-ға қымбаттады, оның құрамында анағұрлым жоғары өсім тұрғын үй-коммуналдық қызметінде, оның ішінде электр энергиясында тіркелді.

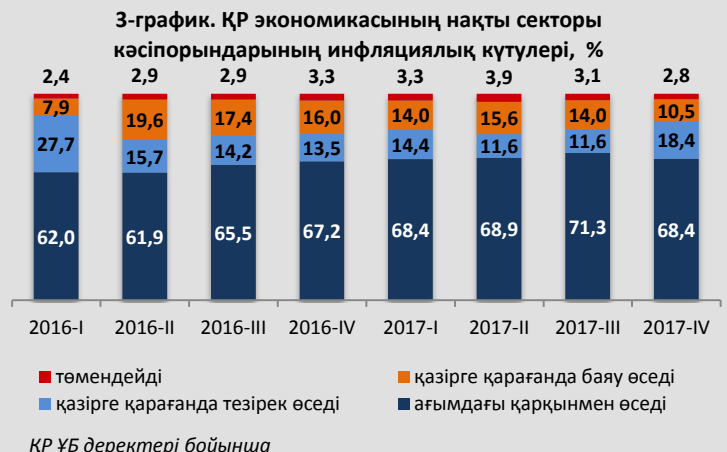
2017 жылғы қазанда жылдық инфляция 7,7%-ды құрады. Азық-түлік және азық-түлікке жатпайтын тауарлардың қымбаттауы жылдық инфляцияны қалыптастыруға негізгі үлес қосты. 2017 жылы ақылы қызметке бағаның өсуі шектеулі болып қалады.

Халықтың инфляциялық күтулері Ұлттық Банктің нысаналы дәліз ішінде (2017 жылғы қазанда 6,9%) қалыптасады. Кәсіпорынның көпшілігі (68,4%) тұтынушылық тауарлардың бағасы 2017 жылғы қазан-желтоқсанда ағымдағы қарқынмен өсетін болады деп күтеді, 10,5% респондент баға қазіргіге қарағанда ақырын өседі деп күтеді

Жалпы алғанда 2017 жылдың қорытындысы бойынша Ұлттық Банк жылдық инфляция 6-8% нысаналы дәліз ішінде қалыптасады және жаңа 5-7% бағдар шеңберінде 2018 жылы ақырын бәсеңдеуді жалғастырады деп күтеді.

ҚР ҰЭМ КС деректері бойынша

ҚР ҰБ деректері бойынша

II. ІШКІ ЖАЛПЫ ӨНІМ

(алдыңғы жылдың тиісті кезеңіне %-бен)

ҚР ҰЭМ СК есеп деректері бойынша туынды ІЖӨ көлемі 2017 жылғы қаңтар-қыркүйекте нақты көрсеткіште 4,3%-ға ұлғайып 34,1 трлн. теңгені құрады.

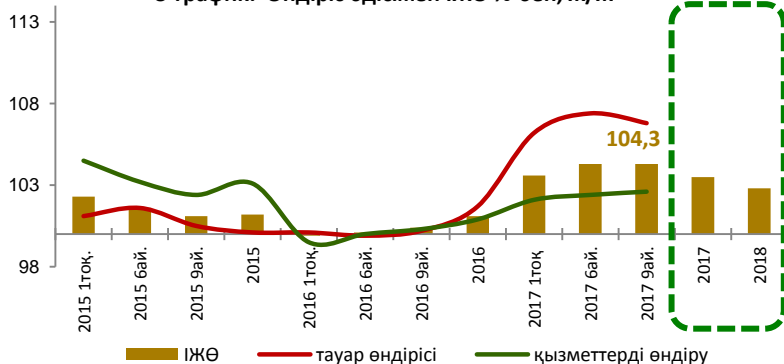
ІЖӨ өсуіне негізгі үлесті тау-кен өнеркәсіп көлемінің (11,3%-ға), өңдеуші өнеркәсіп (5,7%-ға), көлік және қоймаға жинау (4,7%-ға), көтерме және бөлшек сауда (3,0%-ға), жылжымайтын мүлікпен операциялар (2,1%-ға) көлемінің ұлғаюы.

ІЖӨ 2017 жылдың бірінші жартыжылдығында түпкілікті пайдалану әдісі 4,2%-ға өсті.

Көрсеткіштің ұлғаюы таза экспорттың айтарлықтай салымы аясында болды. Тұтынушылық және инвестициялық сұраныс, бұрынғысынша, ІЖӨ өсуіне оң ықпал етеді. Үй шаруашылығындағы шығыстардың өсуі соңғы тұтынуға біраз бәсеңдеді.

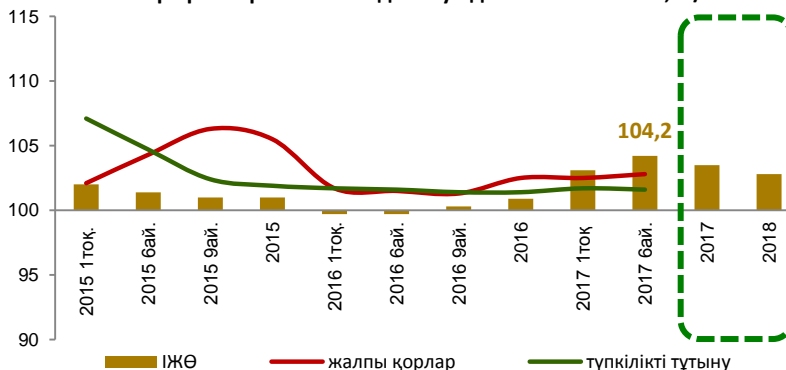
Ұлттық Банктің болжамды деректері бойынша 2017 жылы экономикалық өсу 3,5%-ды құрайды, 2018 жылы 2,8%-ға дейін бәсеңдеді.

3-график. Өндіріс әдісімен ІЖӨ %-бен, ж/ж

ҚР ҰЭМ КС, ҚР ҰБ деректері бойынша

4-график. Түпкілікті пайдалану әдісімен ІЖӨ %-бен, ж/ж

ҚР ҰЭМ КС, ҚР ҰБ деректері бойынша

III. ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ИНДИКАТОР

Қысқа мерзімді экономикалық индикатор* 2016 жылдың ұқсас кезеңімен салыстырғанда 2017 жылғы қаңтар-қазанның қорытындысы бойынша 5,4%-ға өсті.

Экономикалық белсенділікті қалпына келтіру барлық базалық салаларда байқалды. Сүмен жабдықтау индикатор серпініне теріс үлес қосты.

Қалпына келтіріліп жатқан ішкі және сыртқы сұраныс, үй шаруашылықтарының шығыстарын ұлғайту, кредиттеу қарқындарының біртіндеп жандануы және инвестициялық аяның жақсаруы индикатордың өсу көздеріне айналды.

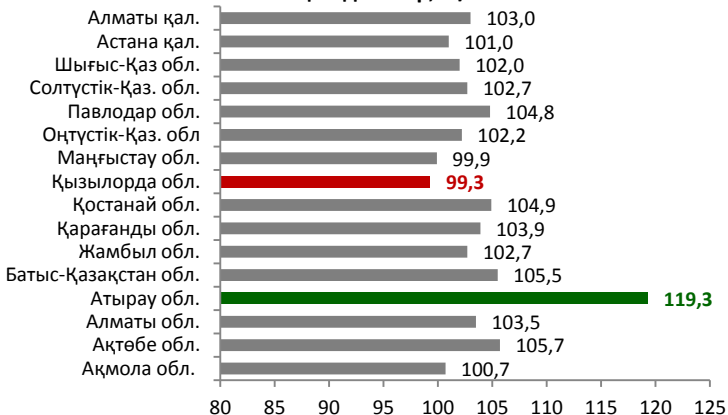
5-график. Қысқа мерзімді экономикалық индикатор

* - экономиканы дамыту үрдістерін сипаттайды және базалық салалар: ауыл шаруашылығы, өнеркәсіп, құрылыс, сауда, көлік және байланыс бойынша шығару индекстерінің өзгеруіне негізделеді. ІЖӨ көлеміндегі осы салалардың үлесі 63-64%-ды құрайды.

6-график. ҚР өңірлері бойынша қысқа мерзімді экономикалық индикатор, ж/ж %-бен

ҚР ҰЭМ КС деректері бойынша

Өңірлік бөлікте индикатордың ең үлкен мәні **Атырау облысында** тіркелді, жыл басынан бастап өңір бойынша индикатор 19,3%-ға ұлғайды. Көрсеткіштің артуы құрылыс жұмыстары көлемінің өсуі, сондай-ақ нақты ақшалай кірістердің өсуі нәтижесінде тұтынудың ұлғаюы аясында орын алды. Өнеркәсіптегі өндіріс көлемі мен байланыс қарқындарының баяулауы өңір бойынша көрсеткіштердің өсуіне теріс үлес қосты.

Өңделмеген мұнай өндірудің төмендеуі, сондай-ақ құрылыс жұмыстары көлемінің қысқаруы нәтижесінде қысқа мерзімді экономикалық индикатордың ең аз мәні **Қызылорда облысында** (99,3%) байқалды. Көлік пен байланыс индикатордың өсіміне оң үлес қосты.

IV. ЭКОНОМИКАНЫҢ НЕГІЗГІ САЛАЛАРЫ БОЙЫНША ШОЛУ

Өнеркәсіп саласы 2017 жылғы қаңтар-қазан қорытындысы бойынша баяулады, жыл басынан бастап өсім 7,5%-ды (2017 жылғы қаңтар-қыркүйекте 8,3%-ды) құрады.

Тау-кен өнеркәсібінде 7,5%-ға өсу өңделмеген мұнай және газ конденсатын, металл кендерін, түрлі-түсті металл кендерін, темір кендерін өндіру көлемдерінің ұлғаюына негізделеді.

Өңдеуші өнеркәсіптегі өндірістің 5,2%-ға өсуі металлургия өнеркәсібіндегі өндіріс, кокс пен мұнай өңдеу өнімдерінің өндірісі, машина жасау көлемдерінің өсуі аясында орын алады. Кейбір тамақ өнімдерінің, табак бұйымдары мен химия өнеркәсібі өндірісінің өсу қарқындарының біршама жеделдетілгенін атап өткен жөн.

Құрылыс жұмыстарының өсуі 2017 жылғы қаңтар-қарқүйекте 3,5%-дан 1,8%-ға дейін елеулі түрде баяулады. Құрылыс саласының қысқаруына Павлодар мұнай-химия зауытындағы жөндеу жұмыстарының аяқталуы, сондай-ақ Астана қаласындағы және Алматы облысындағы құрылыстың қысқаруы әсер етті.

Жылдық көрсетуде **ауыл шаруашылығы** саласы 2,1%-ға өсті. Ауыл шаруашылығы өнімдері өндірісінің өсуіне өткен жылмен салыстырғанда барынша төмен көлемге қарамастан, дәнді дақылдар мен май мәдениетінің жоғары өнімі аясындағы өсімдік шаруашылығындағы өндірістің өсуі, сондай-ақ 2016 жылғы төмен база оң үлес қосты.

Өткен жылдың тиісті кезеңінде **сауда** саласы тоқырап тұрды. Алайда, 2017 жылы сала жалпы тұтынушылық сұранысты шамалы түрде қалпына келтіре отырып, оң аймаққа өтті. Нәтижесінде 10 айдың қорытындысы бойынша **көтерме сауда** 6,3%-ға ұлғайды. **Бөлшек сауда** 1,7%-ға өсті, өсімнің төмен қарқындары ауыл шаруашылығындағы өсудің бәсеңдеуіне негізделді.

Көлік қызметтері оң серпінмен сипатталады. 2017 жылғы қаңтар-қазанда барлық көлік түрлерінің жүк айналымы 8,0%-ға ұлғайды. Сала қарқындарының үдеуіне теміржол, құбыр, әуе және су көлік түрлерінің ұлғаюы оң әсер етті.

Байланыс қызметтері соңғы екі жылда қатарынан оң серпінді көрсетті, 2017 жылғы қаңтар-қазанда өсім 3,2%-ды көрсетті. Өсудің негізгі драйвері интернет-қызметтер болып қалуда (ұлғаюы 13%). Байланыстың қалған қызметтері бойынша өсім шамалы не төмен болып қалуда (мобильдік байланыс қызметтері бойынша өсім 0,5% болды, ал жергілікті телефония бойынша 6,5%-ға қысқарды).

1-сурет. ҚР өңірлері бөлігіндегі өнеркәсіптік өндіріс индексі, ж/ж

V. НЕГІЗГІ КАПИТАЛҒА ИНВЕСТИЦИЯЛАР

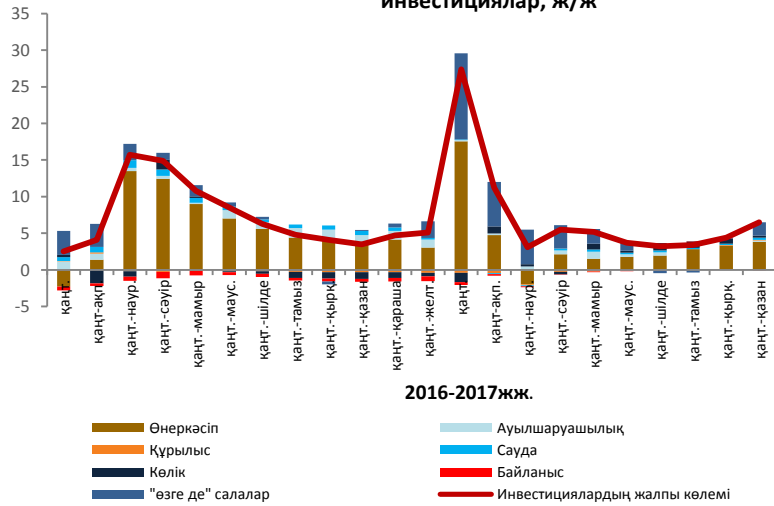
Инвестициялық белсенділік үдеуді жалғастыруда. 2017 жылғы қаңтар-қазанда негізгі капиталға инвестициялар 6,5%-ға өсті. Капиталды жоғары қажеттілік етуне байланысты негізгі капиталға инвестициялардың жалпы көлемінде салыстырмалы үлес өнеркәсіп саласына тиесілі. Тау-кен өнеркәсібіне инвестициялардың өсуі өңделмеген мұнай мен табиғи газды, ал өңдеу өнеркәсібінде кокс пен мұнай өнімдерін өндіруге инвестициялар ұлғаюына негізделген

Металлургия өнеркәсібіне инвестициялардың 47%-ға төмендеуі инвестициялар өңдеу өнеркәсібіне ұлғаюының тежеуіш факторы болды. Инвестициялардың жалпы көлеміне оң үлесті ауыл шаруашылығы, көлік, құрылыс және сауда салалары да қосты. Байланыс саласында инвестициялардың жалпы көлемі төмендеді.

Инвестициялардың жалпы көлемінде ішкі инвестициялардың үлесі 73,9%, ал сыртқы инвестициялардікі 26,1% болды.

Кәсіпорындардың меншікті қаражаты қаражатты қаржыландырудың негізгі көзі болып қалуда. Ұлттық Банк нақты сектор кәсіпорындарына жүргізген пікіртерімдердің шегінде респонденттер айналым және/немесе негізгі құралдарды қаржыландыруды шектейтін негізгі факторлардың ішінде өнімге сұраныстың жеткіліксіз деңгейін, кірістің жеткіліксіздігін, басқа кәсіпорындар жағынан нарықтық бәсекелестікті, қаржылай қаражаттың жеткіліксіздігін және Қазақстан экономикасының жай-күйін атап өтті.

7-график. Салалар тұрғысынан негізгі капиталға инвестициялар, ж/ж

ҰЭМ СК деректері бойынша

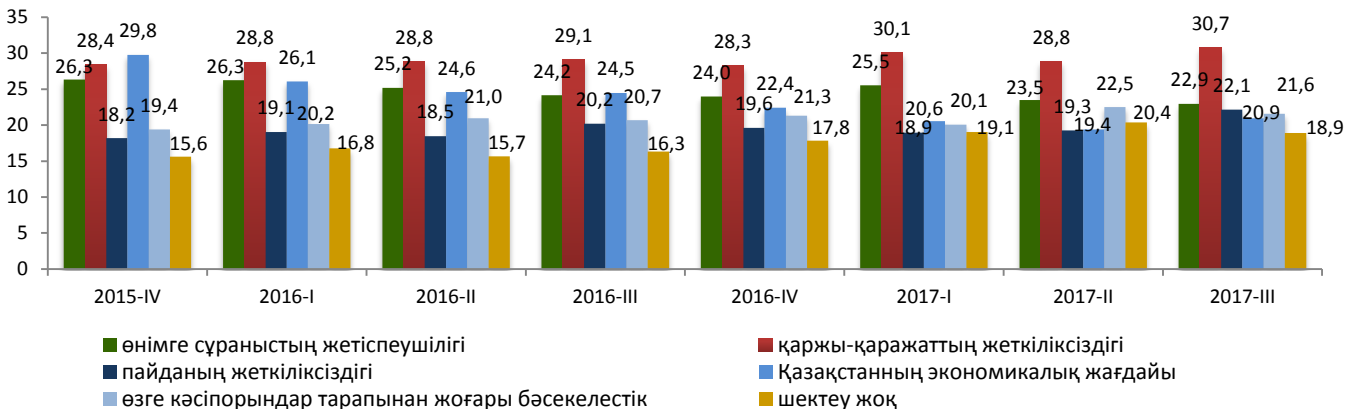
8-график. Негізгі капиталға қаржыландыру көздері бойынша инвестициялар

ҰЭМ СК деректері бойынша

жауаптар %-бен

9-график. Кәсіпорындарды қаржыландыруды жүзеге асыруды шектейтін негізгі факторлар

ҚР ҰБ деректері бойынша

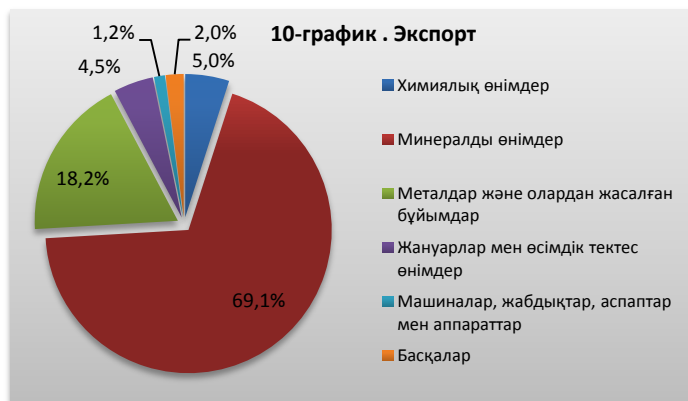
VI. Сыртқы сауда айналымы

2017 жылғы қаңтар-қыркүйекте сыртқы сауда айналымы 25,7%-ға (экспорт 31,4%-ға, импорт 17,2%-ға өсті) ұлғайды. Экспорттың құрылымында бұрынғыдай барынша көп үлес минералды өнімдерге тиесілі, олардың экспорты 2016 жылғы қаңтар-қыркүйекпен салыстырғанда 38,5%-ға өсті. Металдар мен олардан жасалған өнімдер экспорты да 41,0%-ға ұлғайды. Бұл әлемдік шикізат нарықтарында баға конъюнктурасы жақсарғанына негізделді.

ЕО елдері (үлесі 52,0%), Қытай (үлесі 11,5%), ТМД елдері (үлесі 16,8%) экспорттың негізгі бағыты болып табылады, олардың ішінде кеден одағы елдерінің үлесі 10,8%.

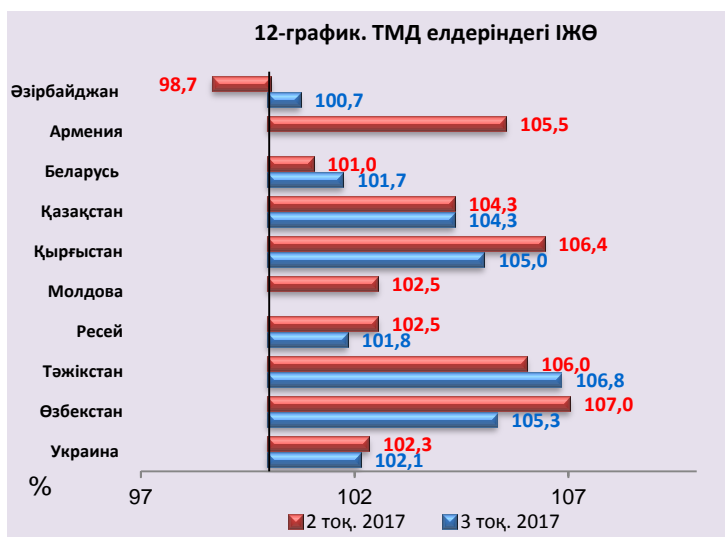
2017 жылғы қаңтар-сәуірде импорт бойынша өсім барлық тауар топтары бойынша байқалды. Импортта елеулі үлес химия өнеркәсібінің өнімі (өсу 21,7%), машина, жабдық, құралдар мен құрылғылар (өсу 17,0%), сондай-ақ металдар және олардан жасалған бұйымдар (өсім 6,0%) құрайды.

Тауарлардың негізгі импорты кеден одағының елдеріне (өсу 1,3%), ЕО елдеріне (өсу 19,4%) және Қытайға (өсу 16,3%) тиесілі.

ҰЭМ СК деректері бойынша

VII. ТМД елдеріндегі ІЖӨ

2017 жылғы 3-тоқсанның қорытындылары бойынша елеулі экономикалық өсім Тәжікстанда және Өзбекстанда болды.

ТМД-ның кейбір елдерінде 2017 жылғы 3-тоқсанда 2017 жылғы 2-тоқсанмен салыстырғанда ІЖӨ-нің өсімі аздап баяулады (Қырғызстан, Ресей, Өзбекстан және Украина). Экономикалық өсімнің қарқыны үдегені Әзірбайжан мен Тәжікстанда тіркелді. Әзірбайжанның ІЖӨ-сі 2-тоқсанда теріс аймақта болды.

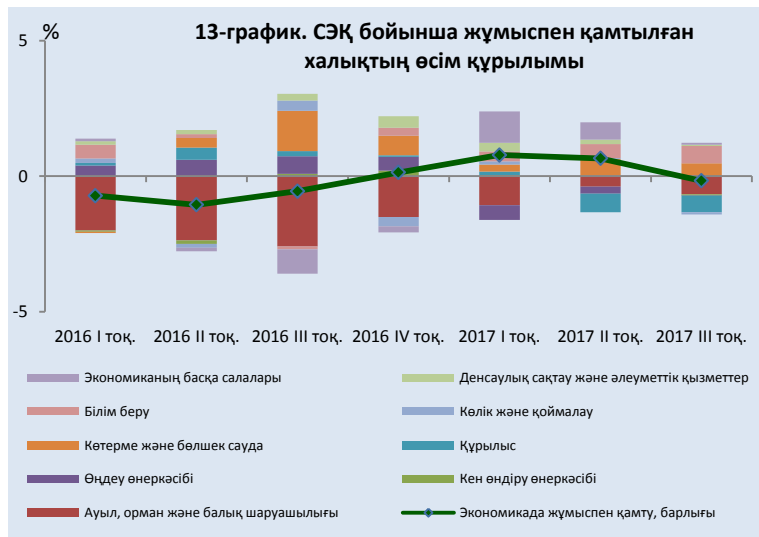
VIII. Жұмыспен қамту және жұмыссыздық
(өткен жылдағы тиісті кезеңге %-бен)

2017 жылғы үшінші тоқсанда жұмыспен қамтылған халық 0,2%-ға азайды (2017 жылғы екінші тоқсанда өсім 0,7% болды).

Экономика салалары бөлігінде жұмыспен қамтылған халықтың өсімі саудада (3,1%-ға өсті) және білім беруде (5,5%-ға) болды. Төмендеуі құрылыста (7,3%-ға), ауыл шаруашылығында (4,0%-ға) және тау-кен өндіру өнеркәсібінде (1,2%-ға) байқалды.

Өңірлер бөлігінде жұмыспен қамтылған халықтың негізгі ұлғаюы Алматы (3,3%-ға өсті), Қызылорда облыстарында (1,7%-ға) және Алматы (2,5%-ға), Астана (4,5%-ға) қалаларында байқалды.

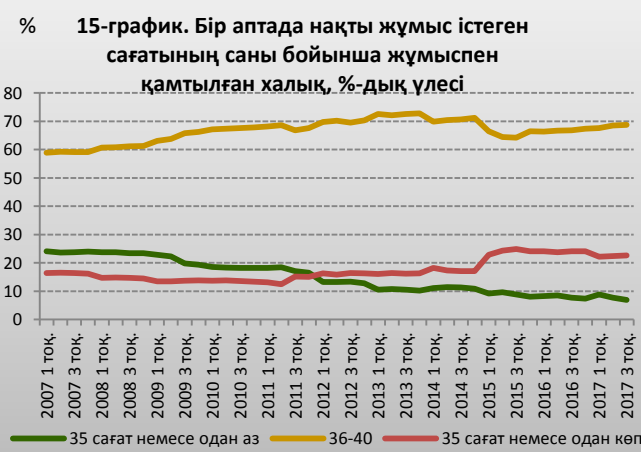
2017 жылғы қазанда жұмыссыздық деңгейі 4,9% болды (2014-2017 жылдар аралығында жұмыссыздық деңгейі орташа алғанда 5% болды). Жұмыспен қамту органдарында 134,6 мың адам жұмыссыздар қатарында ресми тіркелген.

ҚР ҰЭМ СК деректері бойынша

ҚР ҰЭМ СК деректері бойынша

ҚР ҰЭМ СК деректері бойынша

Бір аптада нақты жұмыс істеген сағатының саны 35 сағат және одан аз болатын жұмыспен қамтылған халықтың үлесі төмендеуде. 2017 жылғы үшінші тоқсанда аталған қызметкерлердің үлесі жұмыспен қамтылған халықтың жалпы санының 6,9%-ын құрады.

Сонымен қатар, бір аптада 40 сағаттан астам жұмыс істеген қызметкерлердің үлесі 2015 жылғы бірінші тоқсандағы аздаған өсуден кейін, салыстырмалы түрде тұрақты деңгейде – 22,6%-бен сақталуда.

Бір аптада 35 сағаттан бастап 40 сағатқа дейін нақты жұмыс істеген қызметкерлердің үлесі басым болып қалуда. 2017 жылғы үшінші тоқсанда үлесі 68,7% болды.

IX. Жалақы және еңбек өнімділігі

(өткен жылдағы тиісті кезеңге %-бен)

2017 жылғы қаңтар-қазандағы бір қызметкердің орташа айлық номиналдық жалақысы 2,1%-ға ұлғайып, 149,9 мың теңгені құрады.

Салалар бөлігінде 2017 жылғы 3-тоқсанда өсім әкімшілік және қосалқы қызмет көрсету саласында (24,7%-ға), жылжымайтын мүлікпен операцияларда (16,1%-ға), ауылшаруашылығында (9,1%-ға), ақпарат және байланыста (2,7%-ға) тіркелді.

2017 жылғы 3-тоқсанда өңірлер бөлігінде номиналдық жалақының ең жоғарғы мәні Атырау облысында (275,8 мың теңге), ең төменгі мәні – Жамбыл облысында (98,1 мың теңге) тіркелді.

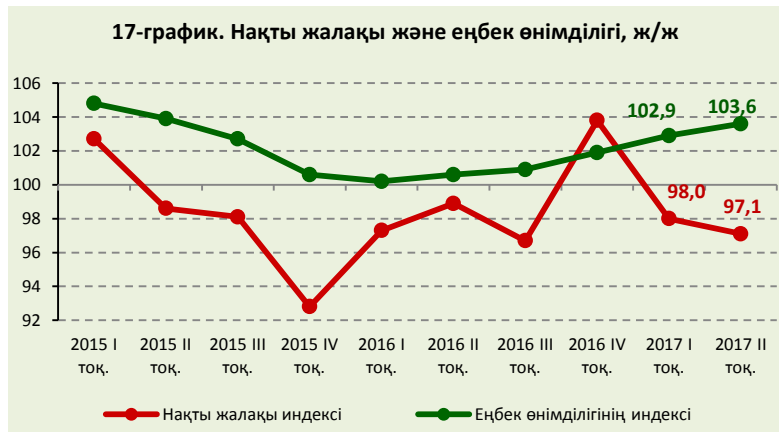
2017 жылғы 3-тоқсанда нақты жалақы 2,0%-ға азайды.

2017 жылғы 2-тоқсанда экономикадағы еңбек өнімділігі 3,6%-ға өсті. Салалар бөлігінде ең көп өсім өнеркәсіпте (12,3%-ға өсті), құрылыста (9,7%-ға), ауылшаруашылығында (7,8%-ға) және байланыс саласында (3,7%-ға) байқалды.

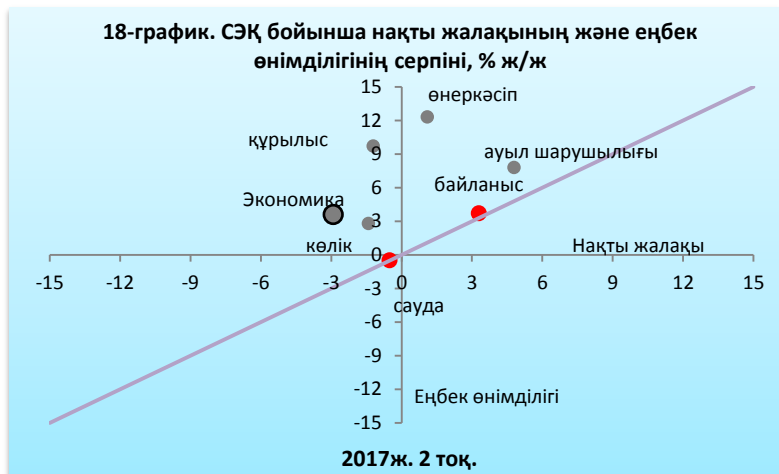
Экономиканың барлық негізгі салаларында еңбек өнімділігінің өсімі нақты жалақының өсу қарқынынан өсіп кеткенін атап өткен жөн.

ҚР ҰЭМ СК деректері бойынша

ҚР ҰЭМ СК деректері бойынша

ҚР ҰЭМ СК деректері бойынша